

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **O. S.**, bývajúcej v H., zastúpenej J. K., prom. právničkou, advokátkou, Advokátska kancelária K., s.r.o., so sídlom v S., proti žalovaným 1/ **J. N.**, bývajúcemu v B., X./ **Ing. A. B.**, bývajúcej v B., **o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II, pod sp.zn. 15 C 118/2007, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. septembra 2008, sp.zn. 6 Co 94/2008 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobkyne **o d m i e t a .**

Žalovanému 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II (súd prvého stupňa) rozsudkom z 12. decembra 2007, č.k. 15 C 118/2007-100 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že nehnuteľnosť v k.ú. R., zapísaná na LV č. X., byt č. X. na prízemí bytového domu súp.č. X. V., postavený na parcele č. X. v celosti a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu X. a spoluvlastnícky podiel k pozemku parc.č. X. o výmere X. m² X. patrí do dedičstva po nebohej M. M., rod. B., nar. X., naposledy bytom B., V., zomrelej dňa X.. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov právneho zastúpenia v sume 65 712,-- Sk na účet advokáta Mgr. Ing. M. R. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanej 2/ právo na náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nespadá do právomoci súdu určiť v samostatnom konaní, že majetok patrí do dedičstva po nebohej M. M., nakoľko iba súdny komisár môže zisťovať poručiteľov majetok. Mal za to, že žalobkyňa sa mala žalobou domáhať určenia, že poručiteľka v deň smrti bola vlastníčkou

predmetnej nehnuteľnosti a iba na základe takéhoto rozhodnutia by mohol súdny komisár predmetnú nehnuteľnosť zahrnúť do majetku poručiťky a následne dedičstvo prejednať. Z uvedeného dôvodu neskúmal platnosť, resp. neplatnosť darovacej zmluvy, pretože nemožnosť určenia, ktorého sa žalobkyňa v spore domáhala, je sám osebe dôvodom pre zamietnutie žaloby. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvého stupňa Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) rozsudkom z 25. septembra 2008, sp.zn. 6 Co 94/2008, rozsudok súdu prvého stupňa, ako vecne správny, v zmysle § 219 O.s.p., potvrdil. Žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu trov odvolacieho konania v sume 5 334,-- Sk na účet advokáta Mgr. Ing. M. R. do troch dní. Žalovanej 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa z hľadiska splnenia zákonných podmienok ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. Uviedol, že formulácia žalobného návrhu, ktorý znel na určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťke (v prítomnom čase), sám o sebe dostatočným dôvodom pre zamietnutie žaloby. Požadovaným určením by sa tak podľa názoru odvolacieho súdu obchádzal zákonný postup pri prejednaní dedičstva a rozhodnutia súdu v konaní o dedičstve, čo je neprípustné. Uviedol, že súd prvého stupňa správne na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a nemá oporu v zákone. Potvrdil jeho názor, že do právomoci súdu nespadá určiť v samostatnom konaní, že majetok patrí do dedičstva po nebohej M. M., nakoľko iba súd v dedičskom konaní môže zisťovať majetok poručiťky. Mal za to, že navrhovateľka sa mohla domáhať určenia, že poručiťka v deň smrti bola vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti a iba na základe takéhoto rozhodnutia by mohol súd predmetnú nehnuteľnosť zahrnúť do majetku poručiťky a prejednať dedičstvo. Až v tomto konaní by súd prvého stupňa skúmal platnosť, resp. neplatnosť darovacej zmluvy, ktorou poručiťka darovala predmetnú nehnuteľnosť žalovanému 1/ ako predbežnú otázku. O náhrade trov rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá navrhla rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ a g/ O.s.p. a odôvodnila ho aj ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. V dôvodoch dovolania

podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci tak, ako ho uvádzala v konaní pred súdmi nižších stupňov. Vadu konania podľa § 237 písm. g/ O.s.p., videla v tom, že odvolací súd bol nesprávne obsadený, pretože jej právna vec bola pridelená na Krajskom súde v Bratislave zákonnému sudcovi a to senátu JUDr. A. B., z rozsudku krajského súdu je ale zrejmé, že vo veci nekonal a nerozhodoval zákonný sudca, ale senát v zložení JUDr. M. M., predseda senátu a sudcovia JUDr. J. M. a JUDr. E. Ď., čím jej bolo odňaté právo konať pred súdom a porušené právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej mala za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec a jeho právny názor je v rozpore s ustanovením § 460 Občianskeho zákonníka i základnými zásadami dedenia. Uviedla, že nie je možné domáhať sa určenia, že v čase smrti bola vlastníčkou nehnuteľností poručiteľka, keďže už samotnou smrťou sa stavajú vlastníckmi všetkého majetku dedičia. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe mala za preukázaný tým, že jej bola odopretá určovacia žaloba, čím došlo k porušeniu jej ústavného práva na súdnu ochranu v zmysle článku 46 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej namietala nesprávny výrok o náhrade trov konania.

Žalovaný 1/ sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

Žalovaná 2/ považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne a navrhla dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku

vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatok návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. g/ O.s.p.

Podľa ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Pri skúmaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 237 písm. g/ O.s.p. dovolací súd vychádzal z toho, že o nesprávne obsadenie súdu ide nielen vtedy, keď namiesto senátu zloženého zo zákonom stanoveného počtu sudcov rozhodne buď samosudca alebo senát

v inom než predpísanom zložení, ale tiež vtedy, keď vec prejedná a rozhodne sudca, ktorý nie je zákonným sudcom (viď čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Zákonným sudcom je v prípade samosudcu ten sudca, ktorý je právnymi predpismi (vrátane predpisov vnútornej povahy, ako napr. rozvrhom práce) určený tú – ktorú vec prejednať a rozhodnúť; ak má niektorú vec prejednať a rozhodnúť senát príslušného súdu, sú zákonnými sudcami všetci členovia toho senátu, ktorý je rozvrhom práce určený túto vec prejednať a rozhodnúť (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok, sa označuje ako rozvrh práce (§ 50 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Rozvrh práce okrem iného obsahuje určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd (§ 50 ods. 2 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), zloženie senátov s uvedením predsedu senátu a ďalších sudcov; v rozvrhu práce sa tiež uvedie, ktorý z viacerých predsedov senátov určených do toho istého senátu riadi a organizuje činnosť senátu (§ 50 ods. 2 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Pokiaľ príslušný senát, stanovený rozvrhom práce, prejedná a rozhodne vec v inom, než určenom zložení, môže sa tak stať iba vtedy, ak je absencia rozvrhom práce určených sudcov dôvodná. Za takú treba považovať najmä vylúčenie sudcu z dôvodu zaujatosti a jeho odôvodnenú neprítomnosť (v dôsledku choroby, dovolenky, pracovnej cesty a pod.).

Za účelom obstarania podkladov pre posúdenie opodstatnenosti námietky žalobkyne, že v konaní došlo k uvedenej vade, dovolací súd vyzval odvolací súd, aby mu predložil výpis z rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave aktuálny ku dňu 25. september 2008. Z Dodatku k rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave vyplýva, že súdne oddelenie senátu 6 Co sa skladalo z predsedov senátu JUDr. A. B. (zodpovednej za chod senátu) a JUDr. M. M., ktorí sa navzájom zastupujú, a člena senátu JUDr. J. M.. Zastupujúcim senátom tohto súdneho oddelenia bol senát súdneho oddelenia 5 Co v zložení predsedov senátu JUDr. E. T. (zodpovednej za chod senátu) a JUDr. J. P., ktorí sa navzájom zastupujú, a členky senátu JUDr. E. Ď.. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že vec bola predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní dňa 13. marca 2008 a bola pridelená na vybavenie senátu 6 Co Krajského súdu v Bratislave. Pojednávanie odvolacieho súdu sa konalo dňa 25. septembra 2008. Zloženie senátu, z dôvodu neprítomnosti predsedníčky senátu

JUDr. A. B., ktorej bola pozastavená činnosť sudcu, pozostávalo z členov súdneho oddelenia 6 Co – zastupujúceho predsedu senátu JUDr. M. M., člena senátu JUDr. J. M. a členky zastupujúceho senátu súdneho oddelenia 5 Co JUDr. E. Ď.. Z uvedeného vyplýva, že obsadenie súdu v takom zložení bolo v súlade s platným rozvrhom práce a odvolacie konanie tak nebolo zaťažené vadou podľa § 237 písm. g/ O.s.p.

Žalobkyňa namieta, že postupom súdu prvého stupňa jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že nemala možnosť pred súdom prvého stupňa zhrnúť na záver svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Zo zápisnice z pojednávania pred Okresným súdom Bratislava II z 12. decembra 2007 (č.l. 97) nevyplýva, že by v konaní pred súdom prvého stupňa bolo žalobkyňi riadne umožnené zhrnúť na záver svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 3 O.s.p. v znení účinnom do 15. októbra 2008). Tento procesný nedostatok však bol konvalidovaný (zhojený) postupom odvolacieho súdu, ktorý realizáciu uvedeného práva žalobkyne umožnil, čím rešpektoval jej základné právo na spravodlivý súdny proces, chránené článkom 46 až 50 Ústavy Slovenskej republiky. Dovolací súd preto uvádza, že aj keď súd prvého stupňa neumožnil účastníkovi konania uskutočniť práva uvedené v § 118 ods. 3 O.s.p., nejde o prípad naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ak tieto práva realizoval účastník následne v rámci odvolacieho konania (porovnaj napr. R 39/1993).

K námietke žalobkyne, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych

skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebola žalobkyňa úspešná a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodalí návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. októbra 2009

JUDr. Ladislav Górász, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková